

קובץ

האור לחיים

שנה שלישית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת כי תבוא תשי"פ

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
20:20	19:33	18:44	י-ם
20:17	19:31	18:41	ת"א
20:19	19:33	18:43	חיפה
20:19	19:32	18:42	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 18:24

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת כי תבוא תש"פ

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריד" - חומש דברים

1 והלך לפניך צדקך

פניני אור החיים הקדוש:

6 אל הארץ העליונה

פרשה למעשה:

9 מעלת הכרת הטוב

13 הכרת הטוב הינה הבסיס לחיינו

15 העולם הזה - כולו דמיון

21 התגלות הבעל שם טוב הקדוש זיע"א

והלך לפניך צדקך

עם הטנא הזה הוא עולה לגן עדן העליון, וזהו שנאמר: "והלכת אֶל המקום אֲשֶׁר יבַחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכּוֹן שְׁמוֹ שָׁם" (דברים כו, ב).

וְלִקְחֶתָּהּ מִרְאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה... וְשִׁמְתָהּ בְּטָנָא (דברים כו, ב-ג).

ה"אור החיים" הקדוש מפרש, שבמילים "וְלִקְחֶתָּהּ מִרְאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה" יש רמז לתורה הקדושה הנקראת "ראשית".

והמילים "וְשִׁמְתָהּ בְּטָנָא" רומזות לכך שאדם צריך לעשות את כל פעולותיו על פי דבריהם, כמו שנאמר (לעיל יז, יא): "עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲנִשֶׁר יוֹרוּךְ וְעַל הַמְּשָׁפֵט אֲנִשֶׁר יֵאמְרוּ לְךָ תַעֲשֶׂה", "והתורה והמשפטים בארו

**"יתכן שבעולם הזה
האדם היה נחבא
אל הכלים, ואיש לא
הכירו... אך בעולם
הבא יראו הכל את
האור העליון שיאיר
עלין"**

לאחר מאה ועשרים שנותיו של האדם, הוא לא מגיע תכף ומיד לגן עדן, אלא קודם כל עליו לעבר תהליך של מרוק וכיבוש. עליו להיכנס למעין 'מכונת כביסה' שתשטוף ממנו את כל

אותם חכמים בשישים מסכתות, כמניין 'טנא'."

ללא ישום כל באורי חז"ל שבמסכתות - אומר ה"אור החיים" הקדוש - "הגם שיעשה כל מצוות שבעולם ישרף הוא והם".

הכתמים והעברות. אולם, 'מכונת הכביסה' שבעולם הבא אינה מכונת כביסה ביתית וגם לא תעשיתית, אלא מכונה 'תעשיתית דתעשיתית'... אין לתאר באילו חומרי ניקוי משתמשים בעולם העליון!

ירחקוך". המלבוש של האדם בעולם העליון, יראה לפי הציצית והתפילין שהכין לעצמו בעולם הזה. הסוכה, הלולב והאתרוג, יראו גם הם במלבוש האדם בעולם הבא. המצוות, המעשים הטובים והמידות הטובות יהיו לציורים מרהיבי עין, שאינם נראים בעולם הזה אלא רק בעולם העליון. כל המצוות שהאדם עמל על קיומן בעולם הזה, יתלבשו על נשמתו בעולם העליון בבגד רקום באומנות מיוחדת.

יתכן שבעולם הזה האדם היה נחבא אל הכלים, ואיש לא הכירו. הוא מסר את נפשו על קיום המצוות בצנעה ובענווה, לא רצה להראות ועשה הכל בהצנע לכת ולשם שמים. אך בעולם הבא יראו הכל את האור העליון שיאיר עליו.

לפני שהנשמה יורדת לעולם הזה, לוקח אותה הקב"ה לשמונה-עשר העולמות שבעולם העליון ומראה לה את הצדיקים היושבים, כשעטרותיהם בראשיהם ונהנים הנאה שאין לתארה.

הזוהר הקדוש (פרשת ויחי דף ריה ע"ב) אומר, שבעת שנשמת האדם נפרדת מגופו, אם אינו זכאי, היא נשארת בעולם, ובמשך שבעה ימים היא הולכת מהבית לקבר ומהקבר לבית, ומבקשת לחזור ולהיכנס לגוף, שנאמר: "אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וַיִּפְּשֹׁוּ עָלָיו תַּיֵּאבָּל" (איוב יד, כב).

לאחר שבעה ימים, הגוף מקבל את הראוי לו, והנשמה הולכת למקומה, נכנסת למערת המכפלה עד שמגיעה לגן עדן התחתון ונתקלת "בלהט החרב המתהפכת". אם האדם זכאי וצדיק, פותחים את השער לפני נשמתו, והיא נכנסת פנימה. ונעשה לה "חלוקא דרבנן" מהמצוות שעשה האדם בימי חייו, והיא מתלבשת בו בשמחה. לאחר מכן יושבת הנשמה בגן עדן התחתון במשך הזמן שנגזר עליה, ולאחר שהשלים תיקונה, מכריז הכרוז שעליה לעלות לעולם העליון.

אין לשער אילו עידונים ועינוגים ישנם בעולם העליון, אבל כדי לזכות להם יש לעמול בעולם הזה. המשנה (עדויות ה, ז) אומרת: "מעשיך יקרבוך ומעשיך

גמילות חסדים. עוד ועוד, "קִבֵּץ עַל יָד
יְרֻבָּה" (משלי יג, יא). על האדם לקבוע
מצוות ולצבור אותן בטנא שיקח עימו
כצידה לדרך לעולם הבא.

ישנם אנשים הרוצים להיות תלמידי
חכמים וגאונים. יש בכך מעלה, אבל
אם הדבר נותר בגדר מחשבה בלבד,
אין זה מספיק. אומנם חז"ל (קידושין מ
ע"א) אמרו כי מחשבה טובה הקב"ה
מצרפה למעשה. אבל למחשבה
כשלעצמה אין ערך עצמי, והיא רק
בגדר "חזי לאצטרופי" [ראויה
להצטרף]. אם אדם חשב כל היום:
'אני רוצה לדעת את הש"ס!' אבל
בפועל רק אכל וישן - אין בכך כל
תועלת.

מה הכוונה, אם כן, "מחשבה טובה
הקב"ה מצרפה למעשה"?

הקב"ה מצרף את המחשבה למעשה,
כשאדם עושה מעשה בפועל.
לפעמים אדם עושה מעשה ללא
מחשבה, אינו מייחד את כוונתו לשם
שמים. המעשה כשלעצמו טוב, אבל
חסרה בו המחשבה הטובה. מה עושה

לאחר מכן אומר הקב"ה לנשמה:
'בתי, על אף שאת נמצאת בעולם
העליון, לא זכית להנאה זו, המיועדת
רק למי שירד לעולם הזה!'

הנשמה משתוקקת לחוות את העונג
שבשמונה-עשר העולמות ומבקשת
לרדת לשם כך לעולם הזה. אומר לה
הקב"ה: 'היזהרי, בעולם התחתון יש
לעמול קשות, לעמוד בניסיונות ולא
להתפתות, האם את רוצה בכך?'

כשהנשמה מודיעה כי היא מוכנה
לרדת לעולם, משביעים אותה
ואומרים לאדם: "היה צדיק ואל תהיה
רשע!". כאשר האדם יורד לעולם,
מוטל עליו לקיים את שבועת נשמתו,
כפי שנאמר: "לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא
מִפִּי יַעֲשֶׂה" (במדבר ל, ג).

מעת שהאדם יורד לעולם הזה, עליו
לרוץ אחר המצוות. עוד שעת לימוד
תורה, עוד משנה, עוד גמרא, עוד
תוספות, עוד קושיה של הריטב"א,
עוד ביאור של המהרש"א, עוד דף
מהזוהר הקדוש, עוד תפילה ועוד

היצר הרע, הנמצא בגופו, משתלט עליו, והוא בקושי חוטף את התפילין, אומר 'שמע ישראל' ורץ לעבודה...

לא זו בלבד, אלא שהרמאי הזה סוגר את ידו ואומר לאדם: 'הנה, כל ההנאות והתענוגות שבעולם נמצאים כאן, בתוך ידי. בוא אחרי... האדם הולך אחריו, כסומא בארבה, והוא מוביל אותו בדרכים מלאות קוצים ודרדרים, לאבדון.

היצר מוליך את האדם שולל, מתאוה אחת לשנייה. אחרי מילוי כל תאוה הוא משכנע את האדם כי עדיין לא הגיע אל התענוג האמיתי, המושלם, והאדם צועד אחריו מיסכן, שבוי, הלוך ילך ובכה, ובטוח כי הינה, עוד מעט, יגיע אל סיפוקו. רק בסוף ימיו בעולם הזה, פותח היצר הרע את ידו ומראה לו כי היא ריקה מכל תוכן, והוא מחוה עם היד הזו כלפי הקבר כאומר: "כאן תנוח מלחפש!".

היצר הרע הוא הרמאי הגדול ביותר. הוא מפתה ומשדל את האדם לחטוא. לאחר שהוציא את זממו לפועל - הוא

הקב"ה? לוקח את המחשבה הטובה שאדם חשב בפעם אחרת, ומצרפה למעשה הטוב שעשה כעת שלא לשמה, וכך המחשבה הטובה מצטרפת למעשה הטוב, וביחד הם חוברים למצווה מושלמת.

הנביא אומר: "וְהָלַךְ לְפָנַי צְדָקָה" (ישעיהו נח, ח). כל הצדקות והמצוות שעשית בימי חיך, ילכו לפניך לעולם העליון. התפילין, הציצית, התורה, גמילות החסדים והמעשים הטובים, כולם יתקבצו יחדיו ויקדמו את פניך בעולם הבא, כדי לכבד את מלך מלכי המלכים!

אולם, הקב"ה נתן לאדם שנות חיים, "יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֵת שְׁמוֹנִים שָׁנָה" (תהילים צ, י). במשך הזמן הזה באפשרותו להספיק למלא אוניות של מצוות, והאדם מגיע עם טנא - סל קטן...

אדם רוצה לקום בבוקר מוקדם. להרוויח עשרות אלפי מצוות. אולם

להסכים להתפשר על קוצו של יו"ד,
 כי מ"בְּמַתִּי מְעַט" (דברים כח, סב) הוא
 מגיע ל"וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָדוֹל עָצוּם וְרַב"
 (שם כו, ה).

האושר האמיתי הוא רק כשאדם
 ממלא את הטנא בתורה ובמצוות.
 זולת זה - אין אושר אחר בעולם.
 עושר לא מבטיח אושר. גם לעשיר
 הגדול ביותר יכולות להיות טרדות
 שונות שיפריעו לו להגיע אל האושר.
 אבל כשאדם לומד תורה, או זוכה
 לתמוך בתורה הוא המאושר האמיתי,
 כי "עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ,
 וְתַמְכֶּיהָ מֵאֲשֶׁר" (משלי ג, יח).

זה שעולה לשמים לקטרג על האדם
 שחטא. אין לו כל בעיה עם זה.
 בתמימות גמורה הוא אומר: 'מלאתי
 את תפקידי! התפקיד שלי הוא
 לפתות ולהוליך שולל את הבריות -
 וזאת עשיתי בנאמנות ובהתלהבות".
 הצלחתו נובעת מכך שהוא לא מתחיל
 עם דברים גדולים. הוא מתחיל
 בקטנות. 'איזו בעיה יש אם תשב ליד
 חבר, וסך הכל תאזין למה שהוא
 מספר?...! כך הוא מחטיא את האדם
 בעוון החמור של לשון הרע, רכילות,
 והוצאת שם רע, וכן על זו הדרך,
 בשאר עברות שבתורה. החוכמה
 הגדולה היא לא להתפתות! לא

אל הארץ העליונה

אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה - האדם זוכה לקבל את חלקו ואת נחלתו בעולם העליון לפי מעשיו בעולם הזה. אמרה התורה "נָתַן לְךָ נַחֲלָה" - לשון מתנה, כי מעלתו וערכו של העולם העליון הוא אלף אלפי מונים יותר מכפי ערך מעשי האדם.

וַיִּרְשָׁתָהּ - אי אפשר לזכות לעולם העליון בלי שיהיה האדם ראוי לכך. לכן עליו לעמול בעולם הזה ולצבור לו מצוות ומעשים טובים כדי לרשת את העולם הבא.

וַיִּשְׁבֶּתָּ בָּהּ - כמו שאמרו (ברכות יז ע"א): "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה".

וְלִקְחָתָּ - כל המצוות והמעשים הטובים שעושה האדם בעולם הזה מתקבצים יחד, ובעת בואו לעולם העליון הוא נושא אותם עימו לקבל פני מלכו של עולם, כמו שנאמר (ישעיהו נח, ח) "וְהָלַךְ לְפָנַי צְדִיקָךְ".

וְהָיָה פִּי תְבוּאָה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה וַיִּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבֶּתָּ בָּהּ (דברים כו, א).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"והצטני בפרשה זו שרומזת גם כן ביאת ארץ העליונה, ואמר והיה כי תבוא, שאין ראוי לאדם לשמוח אלא כשיבוא לארץ העליונה על דרך אומרו וגו'".

ה"אור החיים" הקדוש מבאר את פסוקי הפרשה על דרך הדרש:

וְהָיָה פִּי תְבוּאָה אֶל הָאָרֶץ - זו הארץ העליונה. לאחר שמגיע זמנו של האדם בעולם הזה הוא עולה לעולם העליון, שהוא העולם האמיתי והנצחי. לכן אמר "והיה" - לשון שמחה, שאין ראוי לאדם לשמוח אלא כשיבוא לארץ העליונה, כמו שנאמר (משלי לא, כה) "וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן". השמחה הזו היא שמחה אמיתית, לעומת שמחת העולם הזה שאינה אלא הבל ורעות רוח.

אָרְמֵי - זה יצר הרע. הכל בגללו! הוא רמאי גדול, כל ימי הוא רימה אותי וגרם לי לחטוא.

אֲבָד אָבִי - היצר הרע קיים מאז בריאת העולם. הוא פיתה והחטיא את אדם הראשון ואיבדו מן העולם. מאז נכנס היצר הרע בנפשם של בני האדם ופועל בדרכי עורמה ורמאות להטות אותם מדרך הטוב.

וַיֵּרֶד מִצְרַיִמָּה - היצר נכנס בגופו של האדם.

וַיִּגְרַשׁ שָׁם - בתחילה הוא נכנס כגר, כדי להטעות את האדם ולהרדים אותו.

בְּמַתֵּי מַעֲט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וְרַב - בתחילה הוא נכנס עם כוחות מועטים, ואחר כך מתרבה כוחו של היצר על ידי האדם עצמו.

וַיִּרְעוּ אֲתָנּוּ הַמְצַרִּים - הכוחות הגשמיים השפלים שבאדם טימאו והשחיתו גם את הנפש.

וַיַּעֲזוּבוּ, וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה - היצר הרע הכביד עלינו והתייש את כוחו. לכן לא יכולנו להילחם בו ולכבוש

מִרְאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאָדָמָה - האדם לוקח עימו לארץ העליונה רק את הדברים המובחרים שעשה בעולם הזה.

וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמְּקוֹם - כאשר הנפש עולה לעולם העליון, היא אינה הולכת מיד להקביל פני ה', אלא מתעכבת תקופת זמן כדי להכין עצמה. ואז היא עולה לגן עדן העליון - זהו המקום "אשר יבחר ה' אלוקיך לשכן שמו שם".

וְלִקַּח הַפְּהֵן הַטָּנָא מִיַּדְךָ - עם מה בא האדם בידו לעולם העליון? - עם טנא קטן... בושה וחרפה! היו לך שמונים שנה לאגור מצוות ומעשים טובים, וזה כל מה שצברת? עם הטנא הקטן הזה אתה רוצה לקבל נחלה בעולם העליון?

וְעִנִּיתָ וְאָמַרְתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ - האדם מצטדק ומתרץ את עצמו על הטנא הקטן שהוא מביא עימו. וכך הוא אומר:

ברוך הוא עוזרו אין יכול לו".

בזכות מה הקדוש ברוך הוא מצילנו
מיצר הרע?

בְּיַד חֲזָקָה - בזכות התורה שנתנה לעם
ישראל בעזו ובגבורה מתוך האש,
מימינו של הקב"ה, שנאמר (דברים לג, ב)
"מימינו אֵשׁ דָּת לָמוֹ".

התורה מגנה ומצילה את האדם
בעולם הזה מן היצר הרע ומכל 'מרעין
בישין', והיא עומדת לו לאדם ב"ארץ
העליונה", בעולם הבא.

שפת הדיבור בעולם הבא היא התורה
הקדושה. כל דברי התורה שלמד
האדם בעולם הזה ישמשו לו כשפת
הדיבור בעולם העליון. לא מכירים שם
שפה אחרת. אם האדם יבוא לעולם
הבא בלי תורה, הוא יהיה כאילם. ירצו
לשוחח איתו, אך הוא לא יבין מה
רוצים ממנו. הוא ישמע את נשמות
הצדיקים משוחחות ביניהן, והוא כמו
נטע זר, לא מבין מאומה.

אבל מי שזוכה ללמוד תורה בעולם
הזה, הוא בא לעולם הבא עם טנא
מלא מסכתות - 'טנא' בגימטריא ס',

אותו. זו הסיבה למנחה המועטה שאנו
מביאים לבורא העולם בעולם העליון.

האם יש לנו תקנה כנגד היצר? מה
ביכולתנו לעשות?

על כך מוסיף הכתוב ואומר:

וְנִצְעַק אֵל ה' - אין כוחם של ישראל
אלא בפה. עלינו לצעוק אל ה',
להתפלל ולבקש ממנו שיצילנו מהיצר
הרע.

וַיִּרְא אֶת עֲוֵנֵינוּ וְאֶת עֲמָלֵנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ
- התרופה ליצר הרע היא לימוד תורה.
"כך הקדוש ברוך הוא אמר להם
לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי
לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים
בתורה - אין אתם נמסרים בידו"
(קידושין לע"ב). ה' ראה את עמלנו בתורה
מתוך עוני ודחק, ולכן וַיִּשְׁמַע ה' אֶת
קִלְנוּ.

וַיִּצְיָאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם - ה' מציל אותנו
מיצר הרע המצר לנו. כך אמרו חז"ל
(שם): "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל
יום ומבקש להמיתו, ואלמלא הקדוש

בלימוד התורה מתוך שמחה של תורה. זה גן עדן אמיתי! אשריהם וטוב להם!

כמנין מסכתות הש"ס. הוא יושב עם הצדיקים בעולם העליון, יש להם 'שפה משותפת'. השפה היחידה היא שפת התורה. הוא משתתף יחד איתם

פרשה למעשה

מעלת הכרת הטוב

אומר הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל: היצר הרע פועל בעורמה רבה להפיל את האדם ברשתו. אם האדם ילחם חזיתית ביצר - הוא צפוי לכישלון. הדרך היא להלחם בו בתחבולות ובעורמה, רק כך ניתן להתגבר עליו ולנצחו.

המידות הרעות טבועות בנפשו של האדם. אם ינסה לשרש אותן ולעוקרן מתוכו - לא יצליח. היצר שולט בו, ולא יתן לו מנוח. מה יעשה? יערים על היצר כאילו הוא ממשיך לדבוק באותן

וְעֵינֶיךָ וְאִמְרֶתְךָ לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ (דברים כו, ה).

יסוד מצוות הביכורים הוא, להחדיר בנו את מעלת הכרת הטוב. "וְעֵינֶיךָ וְאִמְרֶתְךָ" - תרגיש שאתה עני וחסר כל, הקב"ה נתן לך הכל - "כִּי מִמָּדָה הִפֵּל וּמִיָּדָה נִתְּנָו לָךְ" (דברי הימים א כט, יד).

וכך מובא בספרי: "ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה".

מדוע החמירו כל כך בעניין זה של הכרת הטוב?

להכיר טובה לזולת, הוא מרגיש שבכך הוא מרכין את ראשו בפניו. אבל כיון שכפיות טובה היא מידה מגונה מאוד, לא נוח לו להיות כפוי טובה, לכן הוא מוצא פתרון - הוא מדחיק את הצורך להכיר טובה ואומר לעצמו: "מה הוא כבר עשה? אין בזה משהו מיוחד. ובכלל, הוא לא עשה לי טובה, הרי בכל מקרה הוא היה עושה את המעשה הזה..." ועוד שלל הסברים עצמיים כאלה ואחרים, הכל כדי להמעיט בטובה ולייתר את הצורך להודות לו ולהכיר בטובתו.

לכן, כנגד זה, צריך האדם להעצים את מידת הכרת הטוב בכלל, ובמיוחד את הכרת הטוב לבורא העולם. צריך האדם להחדיר בליבו שבעצם לא מגיע לו מאומה, וכל מה שהוא מקבל - הכל חסד וטובה מאת ה'. על ידי כך יעורר בליבו את הרגש הטבעי של הכרת הטוב לה' על כל מה שהוא נותן לו.

שנינו באבות (ב, ה): "אם לְמִדַּת תְּנֻחָה הִרְבָּה, אֵל תִּחְזֹק טוֹבָה לְעַצְמָךְ, כִּי

מידות, ולאחר שהיצר יניח לו - יכוון אותן לאפיקים חיוביים.

למשל, יש בו מידה מגונה של גאווה, היא טבועה בו בעמקי נפשו. הוא חושב בליבו כל העת: "אני עשיתי, אני פעלתי, ואני ואפסי עוד..." אם ינסה לעקור מידה מגונה זו בבת אחת, הוא צפוי לכישלון מראש. מה יעשה? ישתמש במידת הגאווה הטבועה בו - אבל לשימוש חיובי של "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'" (דברי הימים ב ז, י).

דוד המלך ע"ה מעיד על עצמו (תהלים קיט, מו): "וַיֵּאדָבְרָה בְּעֵדֹתַיָּךְ נֶגֶד מַלְאָכִים וְלֹא אָבוֹשׁ". כשיש לאדם גבהות לב בעבודת ה', הוא עובד את בוראו בלי שום בוש ונמיכות רוח. אדרבה, הוא גאה לעבוד את ה' לעיני כל, ואינו בוש מפני המלעיגים עליו. גם אם כולם יתיחסו אליו כאל אדם חשוך ופרימיטיבי, הוא מתעלם מהם וממשיך לעבוד את ה' ולקיים את מצוותיו בגאווה ובעוז.

מכאן נשוב אל מידת הכרת הטוב. שורש כפיות טובה היא מידת הגאווה. הגאווה של האדם אינה נותנת לו

בעולם הזה - זוכה ומלמדה לעולם הבא".

רבנו יוסף חיים, ה"בן איש חי" זיע"א כותב, כי אחת ההוכחות לכך שתורתם של חכמי ישראל אמת היא, מכך שאמרו (אבות א, א) "וְהֶעֱמִידוּ תְלָמִידִים הַרְבֵּה". חכמי ישראל אינם חושבים על עצמם ואינם דואגים לכבודם, אלא דואגים לכבוד ה' ולתורתו, לכן הם אינם שומרים את התורה לעצמם, אלא מלמדים אותה לאחרים. בכך הם מעידים על ענוותנותם ומוכיחים שהתורה תורת אמת.

חכמי ישראל בכל הדורות השתבחו בענוותנותם הרבה.

בתקופת האר"י הקדוש, עיר הקודש צפת היתה מלאה בגאוני עולם קדושי עליון. אב בית הדין בצפת היה רבי שלמה סאגיס זצ"ל.

סיפר רבי מנחם גלנטי זצ"ל, בעל "קול בוכים", שפעם אחת הוליך אביו - רבי אברהם זצ"ל - שק קמח על שכמו. עבר שם האב"ד, הרב שלמה סאגיס

לְכַךְ נּוֹצְרָתָּ". ההסבר הפשוט הוא, שאם האדם זוכה להרבות בלימוד תורה - אין זו סיבה לגאווה, בסך הכל הוא עושה את המוטל עליו.

אבל יש להוסיף ולפרש, שאדם הזוכה ללמוד תורה, אל לו להשאיר את הטובה הגדולה הזאת לעצמו, אלא יתן אותה גם לאחרים ויזכה אותם בתורתו.

יש אדם האומר לעצמו: "אם אני אלמד את האחרים, וגם הם ידעו את התורה כמוני - במה אתגדל עליהם?". המחשבה הזו היא מחשבת גאווה ומעידה עליו שהוא אינו לומד תורה לשמה, אלא כדי להתגדל ולהתכבד בה. לימוד כזה פסול בתכלית! הלומד תורה כדי להתגדל - תורתו נעשית לו סם מוות.

אדם הלומד תורה לשמה, מתוך ענווה, אינו שומר אותה לעצמו, אדרבה, הוא מרגיש זכות עצומה ליכות גם את האחרים - "כי לכך נוצרת", זו תכלית האדם בעולם - ללמוד וללמד, שהעולם יתמלא בתורה. אמרו חז"ל (סנהדרין צב ע"א): "כל המלמד תורה

כיסא פנוי לאותו תלמיד חכם צעיר. אותו תלמיד חכם, כמובן, לא העז לבקש כיסא לעצמו, הוא נשאר על עומדו ונשען על הקיר הסמוך.

רבי עזרא עטיה ראה את התלמיד חכם הצעיר עומד מן הצד, וליבו נחמץ. מה יעשה? אילו היה יכול, היה קם ממקומו ומפנה את כיסאו לאותו תלמיד חכם צעיר ונעמד מן הצד, אולם ידע רבי עזרא שאותו תלמיד חכם - כמו גם שאר הנוכחים - לא יסכימו לכך בשום אופן. מה עשה? קרא לאותו תלמיד חכם ולחש לו באוזנו: "אינני חש בטוב, אני חייב ללכת הביתה... אנא, כדי שהמקום שלי לא ישאר ריק, אבקש ממך, תעשה לי חסד, שב במקומי"...

רבי עזרא עטיה קם ויצא מן האולם, ואותו תלמיד חכם התיישב במקומו. כך הצליח רבי עזרא בענוותנותו ובחכמתו הרבה להושיבו בדרך כבוד בלי שיתבייש.

איזו ענוות אמת, איזו חכמה!

וחטף את השק מידיו של רבי אברהם גלנטי. ביקש רבי אברהם שישב לו את שקו, כי אין זה מכבודו של האב"ד לשאת את השק, אולם רבי שלמה סרב להשיב את השק ונשא את השק על שכמו.

התחנן רבי מנחם על נפשו להשיב לו את השק, אולם רבי שלמה התעקש ואמר: "אני נשבע בחיי בני שאשא את השק במקומך". כמה גדולה מידת הענווה שהיתה בחכמים!

הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל, ראש ישיבת פורת יוסף, היה רב רבנן, ראש החכמים, כולם היו מרכינים את ראשם בפניו - אך הוא עצמו היה ענוותן ושפל ברך מאין כמוהו. זכיתי להכיר את הצדיק. איזו ענווה, איזו פשטות!

סיפר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: פעם נערכה אספה של גדולי החכמים וראשי הישיבות. כל המוזמנים הסבו סביב שולחן גדול. לפתע נכנס תלמיד חכם צעיר, שאף הוא היה בין המוזמנים. השולחן היה עמוס, כל הרבנים ישבו במקומותיהם, ולא נותר

הכרת הטוב הינה הבסיס לחיינו

משנים סיפורים שהתרחשו לפני אלף שנה עם אבותינו?

אלא באו הדברים הללו ללמדנו, שאסור לאדם לשכוח מניין הוא בא. דע מאין באת, זכור את המצב שבו היית, ותודה לה' על כך שהגעת אל המנוחה ואל הנחלה, והינך יושב תחת גפנך ותחת תאנתך.

אל תתכחש למציאות! אל תשכח לרגע מי הביא אותך לכאן, ואיך אתה יושב פה!

הכרת הטוב לבורא העולם על חסדיו הגדולים עימנו, חיבת להיות טבועה בנפשנו, ואסור לנו לזוז ממנה!

"וענית" אין פרושו מלשון תשובה, אלא מלשון עני. בעמדך לפני הכהן עם תבואת השדה שלך, תעשה את עצמך עני, דהינו: עני לפני ה' יתברך. תזכור כמה פחות היית, ועם כל זאת, כמה רב החסד שגמל עימך בורא העולם.

הקריאה הזו שקוראים בשעת

וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי איבד אבי ויָרַד מִצְרַיִם וַיָּגֵר שָׁם בְּמֵתֵי מִצְרַיִם וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָדוֹל עֲצוּם וְרַב (דברים כו, ה).

מצווה על האדם לקחת מראשית כל פרי האדמה ולהביאו לבית המקדש. עליו להניח את הפרות לפני הכהן ולקרא קריאה מיוחדת, שנאמר "וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּעַן מִיָּדְךָ וְהִנִּיחוֹ לְפָנָי מִזֶּבֶחַ ה'... וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ.... אֲרָמִי אִבְדָּ אָבִי" (דברים כו, ד-ה). לאחר מכן מגולל האדם את כל סיפור גלות מצרים - "וַיִּרְעוּ אֶתְנֹו הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ, וַנִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ... וַיִּצְיֵאֵנוּ בְּזֵרוּעַ נְטוּיָה, בְּמִוֶּרְא גָדוֹל, בְּאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, וַיַּבְאֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה" (דברים כו, ו-ט).

עלינו להבין, מה יש בקריאה זו, ומהי המטרה שלשמה נועדה מצוות ביכורים? בכלל, מה פרוש "וענית" - האם מישהו שאל שאלה שיש לענות ולומר לו את הדברים הללו? ולמי

בטוב שה' יתברך נתן לו.

"עשיר" ראשי תבות: עיניים, שניים, ידיים, רגלים. יש לך, ברוך ה', עיניים לראות, שניים לאכול, ידיים לתפוס, ורגלים ללכת? אם כן, עשיר אתה, ועליך להודות על כך לקב"ה!

אין מי שלא קיבל טובות מאת ה' יתברך. הלא יכולנו להישאר במצרים, עובדים בחומר ובזפת... יכולנו לעבוד שתי משמרות ביממה... והנה הרים אותנו ה' יתברך, והביא אותנו למצב שיש לנו חלקת אדמה, והיא אפילו מצמיחה לנו פרות! כמה עלינו להודות לו! "אַזְמַרְהָ לְאֱלֹהֵי בְּעוֹדֵי" (תהלים קד, ג) - בעוד שיש לי, אני נותן תודה לה'.

הביכורים, צריכה למלא כל לב יהודי. עלינו לזכור שבעצם לא מגיע לנו כלום, והקב"ה עושה עימנו חסדים גדולים על כל צעד ושעל. הוא מרים אותנו מאשפתות - "מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיֹן לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ" (תהלים קיג, ז).

אדם רגיל להתלונן ולהתאונן על מצבו: לא טוב לי, אני עייף, אני רצון, אני צריך לשלם... איך אסתדר...

כאן מדריכה אותנו התורה הקדושה לצאת מאווירת התלוננות הזו, ולשמוח בכל הטוב אשר נותן לנו ה' אלוקינו.

עלינו לזכור כי "איזהו עשיר? - השמח בחלקו" (אבות ד, א), ולשמוח כל אחד

העולם הזה - כולו דמיון

"במחילה מכבוד רבנו", התפלאו התלמידים, "על איזה מוסר כבודו מדבר, כאשר הכל כאן הוא מוקצה מחמת מיאוס?".

"הקשיבו היטב לדבריו! הוא אומר דברים מדוייקים ואמיתיים", השיב האדמו"ר. "העולם הזה הוא עולם הקולנוע! כלו סרט אחד גדול. כולו דמיון. כמו שבסרט הכל נראה אמיתי, ממש, אך לאמיתו של דבר אם רק תדליק את האור תגלה שהמסך ריק - כך הוא, ממש, העולם הזה".

הוסיף האדמו"ר ואמר: "שלמה המלך אומר על העולם הזה שהוא הבל הבלים הכל הבל! כל ימי לא היו הדברים מומחשים כל כך טוב בעיני, עד ששמעתי את המילה, של מוסר, שאמר המוכר: העולם הזה - עולם הקולנוע! הבל הבלים - סרט אחד גדול, שאין בו ממש".

זהו שאומר ה"אור החיים" הקדוש: "כי שמחת העולם הזה אינה אלא הבל ורעות רוח". לא נשאר ממנה כלום!

סיפר רבי שלום שבדרון זצ"ל: אחד האדמו"רים הלך פעם ברחוב העיר עם קבוצה מחסידיו. בצד הדרך עמדו מוכרי עיתונים והכריזו בקולי קולות על סחורתם. היה עיתון אחד שקראו לו "ידיעות" - ידיעות הטומאה שתיים שהן ארבע. לעיתון אחר קראו "מעריב" - מעריב ערבים שלא בחכמה. לשלישי קראו "הארץ" - שרץ השורץ על הארץ. לרביעי "העולם הזה" - מי שקורא בו אין לו חלק לעולם הבא. כל העיתונים מלאים בטומאה, והמאמרים נוטפי ארס ושנאה נגד התורה ולומדיה.

אחד המוכרים רצה למשוך אליו קונים והכריז: "עולם הזה! עולם הקולנוע!" כדי שכל אלו המתעניינים בסרטים המוקרנים בבתי הקולנוע יקנו את העיתון ויתעדכנו מה מוקרן והיכן.

האדמו"ר נעצר לידם, ואמר לתלמידיו: "הקשיבו לדברי המוסר הנשמעים כאן!".

אולם מי שאינו מוכן להתאמץ כדי לדבוק בקב"ה, וחי בזיגוג, כשקל לו הוא קם, וכשקשה לו הוא אינו קם - אדם כזה לא יקבל כוחות שכאלו.

הקו בחיים צריך להיות ברור ובלתי מתפשר: דבקות מוחלטת בקב"ה, בלי משחקים. בלי ללכת שולל אחרי סילופיו של יצר הרע. להיות נכונים לעמוד בקשיים ולהתגבר על הניסיונות.

יחד עם זאת, על האדם לדעת כי אין כל פרופורציה בין מעשיו בעולם הזה לשכר שיקבל עליהם בעולם הבא. משל למה הדבר דומה, לאדם שהציעו לו מאה ש"ח על שעת עבודה, ובסיום השעה, כשבא ליטול שכרו, נתן לו המעסיק מאה מיליון שקלים...

אדם מגיע לעולם הבא עם ה'סחורה' שלו: קם בבוקר מוקדם לתפילה, פלאי פלאים! אחר התפילה אמר פרק תהלים או למד מישנה. אולי אף עיין בדברי תוספות, אונתן עשרים שקלים לצדקה. ומה יקבל על כך בעולם הבא? מיליארדים!

אדם נמשל לבהמה - "וְאָדָם בִּיקָר בְּלִין נְמִשָּׁל בְּבִהְמוֹת נְדָמוֹ" (תהלים מט, יא). חובתו להתגבר, ולהיות השליט על התכונות והתאוות הבהמיות שיש בו. הוא צריך להיות השליט על הסוס, ולא שהסוס יהיה השליט עליו. מי שנשלט על ידי תאוותיו, עלול למצוא את עצמו עמוק עמוק בכור תחתיות.

הדיבור כבר עומד על קצה לשונו, לא קל לו לסגור את פיו. אולם אם התגבר והצליח לנצור את לשונו - הוי אומר שעמד בניסיון, והוא השליט על הסוס.

לא קל לקום מהמיטה החמה בבוקר החורפי וללכת לבית הכנסת לתפילה, אדם עייף ויגע. יצר הרע משכנע אותו שיפול מהרגלים, שיצטנן... נדרש מהאדם לקבל החלטה! אם יהיה אמיץ, יתגבר על התאוה ויקפוץ מהמיטה כמו אריה - הוא השליט על הסוס! עגלון טוב!

אל דאגה! כאשר הקב"ה רואה שכן אדם מתאמץ בעבודת ה' - הוא נותן לו כוחות רעננים וסייעתא דשמיא.

שהיו אומרים: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו".

זהו שמוסיף ה"אור החיים" הקדוש ומפרש: "וְלִקְחַתְּ מִרְאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה - עוד רמזו אל התורה שנקראת ראשית". את ה"ראשית" הזאת יביא האדם איתו בבואו אל הארץ העליונה ובגינה יזכה לשמוח שם בשמחה אמיתית.

חשיבותה של התורה באה לידי ביטוי בכך שעליה דנים את האדם תחילה. כמו שאמרו חז"ל (קידושין מ ע"ב): "אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה". כמה חשוב שאדם יביא איתו לפחות כמה מסכתות שהשקיע בלימודן. בזה יקדים את פני ה' בבואו שמה.

דווקא משום כך נלחם היצר הרע בכל כוחו לבטל את האדם מתורה, ונדרש משנה מאמץ לעמוד מולו ולחטוף כמה שיותר: עוד דף גמרא, עוד סימן בשולחן ערוך, עוד קטע בספר מוסר, כמו שאמר שמואל לרב יהודה (עירובין נד ע"א): "שיננא, חטוף ואכול חטוף ואישתי, דעלמא דאזלינן מיניה

זהו שאמר ה"אור החיים" הקדוש: "ודקדק לומר 'נוֹתֵן לָךְ' (דברים כו, ב) - כי בערך מה ששווה עולם העליון, כל מה שישגל אדם בעדו לא יגיע לחלק מאלף אלפים משויו. לזה אמר 'נוֹתֵן לָךְ' בתורת מתנה".

השכר בעולם הבא הוא מתנה! זה כמו אדם שמשלם מאה שקלים ומבקש לקבל דירה תמורתם. כל מאמץ בעבודת ה' שכרו רב ועצום לאין שיעור. ממידת פורענות נוכל להקיש למידה טובה, המרובה הימנה: הגמרא (ערכין טו ע"ב) אומרת: "היכי דמי יסורים? אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלוש מטבעות ועלו בידו שתיים". אפילו מאמץ קטן שכזה - נחשב לייסורים. קל וחומר שכל מאמץ בעבודת ה', ולו הקטן ביותר, הנעשה לכבוד השם יתברך יקר וחשוב, ויזכה את המתאמץ בשכר רב!

הדבר החשוב מכל בעולם העליון הוא לימוד התורה. כפי שהעיד רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי (פסחים נ ע"א) לאחר שכבר היה שם וחזר: "ושמעתי

"חכם עובדיה, לילה טוב! תעזוב אותי, אין לי יותר כוחות..." לפעמים הייתי בורח לו, אך הוא היה משיב: "עוד קצת, עוד חצי שעה" וממשיך ללמוד.

הייתי תמיד תמה: מהיכן הכוחות הללו, ללמוד בלי הפסק עד שעה כל כך מאוחרת, ולמחרת בבוקר לקום - כמו אריה - בשעת בוקר מוקדמת, וללכת ברגל עם חכם בן ציון זצ"ל לשיבה שבועיר העתיקה.

הוסיף החברותא ואמר לי בשברון לב: "אומנם בזיכרון הוא היה טוב ממני, אולם בכישרונות לא הייתי פחות ממנו. הייתי מתפלפל איתו. הרבה פעמים הוא קיבל את דברי. אלא שאני הייתי סטנדרטי, לא היתה לי מסירות נפש לתורה, ולו כן היתה! אני דאגתי איך אסתדר בחיים, איך אקים משפחה, איך אצא מהעוני, והוא לא דאג! הוא לא זיגזג ולא סטה כמלוא הנימה מן הדרך, אלא המשיך ללמוד וללמוד. רק עכשיו - בטווח של עשרות שנים - אני רואה עד כמה לא השכלתי! ממני יצא פקיד, והוא הפך לגדול הדור..."

כאשר אדם מתאמץ ומוסר את נפשו

כהילולא דמי". מפרש רש"י: "היום ישנו ולמחר איננו, דומה לחופה שהולכת מהר".

סיפר החברותא של מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, שלמד איתו בצעירותו, בגיל חמש-עשרה:

כל ערב, לאחר שסיימנו את הלימודים בישיבת 'פורת יוסף', היינו הולכים הביתה לאכול ארוחת ערב, ומיד לאחריה, בשעה שמונה בערב, היינו עולים לבית הכנסת 'באר שבע', ובמשך חמש שעות רצופות, עד השעה אחת בלילה, היינו לומדים בעיון סימן אחר סימן בשולחן ערוך, ומתפלפלים בדברי הש"ך, הט"ז והמגן אברהם.

בשעה אחת הייתי מרגיש אפיסת כוחות, והייתי אומר לו: "חכם עובדיה! עד כאן תחום שבת..."

הוא היה אומר לי: "עזוב את כל התירוצים. יש לך ברוך ה' כוח. בוא נמשיך. הסימן הבא קצר מאוד, בוא נגמור אותו, ואז נלך הביתה..."

כשגמרנו את הסימן, הייתי אומר לו:

בלימוד! אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה.

אוי לאותה הרגשה של החמצה שתאכל אותנו: 'במקום לנצל את הזמן וללמוד עוד ועוד, בזבזתי אותו על שטויות!' זוהי ההרגשה הקשה ביותר שיכולה להיות, גיהנום בתוך גן עדן, שלא תהיה לו אפשרות ללמוד את מה שלא למד.

טעות גמורה לחשוב: 'העיקר שאהיה בגן עדן, אני מסתפק בזה'. כשיגיע אדם לרגע האמת - יוכח עד כמה זו טעות גדולה! יהיו אלו הייסורים הנוראיים ביותר, כשאדם יעשה לעצמו דין וחשבון: הרי יכולתי לנצל את הדקה הזאת וללמוד בה מאתים מילים של תורה, ותחת זאת העברתי אותה בבטלה.

זהו שאמרו חז"ל (בבא בתרא עה ע"א), שלעתיד לבוא הקב"ה עושה לכל אחד ואחד חופה לפי כבודו, ובחופה תהיה אש. ולמה? אמר רבי חנינא: "מלמד שכל אחד ואחד נכווה מחופתו של חברו". כאשר אדם יוכח שחברו,

לכבוד השם יתברך - הקב"ה שולח לו ברכה מיוחדת.

ה"חפץ חיים" זצ"ל אמר דבר נורא ואיום, חד כתער:

אדם הגיע לעולם העליון. בהיותו ירא שמים נתנו לו חלק לעולם הבא, והוא נכנס לגן עדן.

ומה עושים שם?

צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, וכוונת הדבר שהם עוסקים בתורה.

איזו תורה הם לומדים?

את מה שלמדו כאן בעולם הזה - את זה הם לומדים למעלה בעולם הבא! מי שלא למד הלכות עורלה, או הלכות עירובין, את הגמרא בבכורות לא ראה מימיו, ואפילו את בבא בתרא לא סיים - לא תהיה לו אפשרות ללמוד זאת בעולם הבא!

הוא יראה שם צדיקים שיושבים ועוסקים בכל התורה כולה, והוא יעמוד בצד ולא יוכל להשתתף

כדי לקנות אתרוג.

אין מה לומר! חביבים ישראל שמוכנים להשקיע כל כך הרבה על מצווה בשעתה. מכל מקום דקה אחת של לימוד תורה - עולה על כולם! כשאדם מגיע לשיעור תורה - שכרו רב ועצום יותר מהאתרוג המהודר ביותר בעולם!

עלינו לשנס מותנים, לחטוף ולאכול, לחטוף ולשתות, עוד תורה ועוד תורה! בעמל וביגיעה, בעמקות ובהבנה. לשאוף לדעת את כל התורה כולה, כי זה מה שנוכל ללמוד בעולם הנצח!

לשם כך עלינו לצמצם בענייני העולם הזה ולהתמקד בענייני העולם הבא. בוודאי שכל אחד ואחד צריך לדאוג לענייני הפרנסה, אבל כל ישקיע בה את ראשו ורובו, אל יפגע בסדרי הלימוד וביעורי התורה שקבע לעצמו, ויבטח בהשי"ת שישלח לו פרנסה במעט ההשתדלות שהוא עושה.

שניצל טוב יותר את הזמן ועמל יותר על לימוד התורה, זוכה ללמוד יותר בצוותא עם הצדיקים הגדולים - הוא יאכל את עצמו למה לא השכיל להיות כמוהו ולזכות לחופה גבוהה יותר. אוי לאותה בושח, אוי לאותה כלימה.

צער זה אינו בגדר קנאה. אין מושג של קנאה בעולם הבא. קנאה מהותה "למה הוא כן", כאן יהיה הצער "למה אני לא".

הכתוב אומר על התורה הקדושה (משלי ח, יא): "וְכָל חִפְצִים לֹא יִשׁוּוּ בָהּ". דרשו על כך חז"ל (מועד קטן ט ע"ב): "אפילו חפצי שמים לא ישוו בה".

אומר על כך ה"חפץ חיים" זצ"ל: כמה אדם משקיע על אתרוג מהודר! שעות על גבי שעות, וגם ממון רב - הכל כדי לקיים את מצוות ארבעת המינים מן המובחר. בפרט אמורים הדברים באותה תקופה, שכמעט ולא היו מצויים אתרוגים מחמת הקור הגדול ששרר, ומחירם של האתרוגים המהודרים הרקיע שחקים. אף על פי כן היו כאלו שצמצמו בהוצאותיהם

התגלות הבעל שם טוב הקדוש זיע"א

מלמד תינוקות. תלמידיו אהבוהו אהבת נפש, והוא מצידו עשה למענם רבות. הוא גם יסד חברת תהילים עבור הילדים, וממשכורתו הדלה היה מפריש סכומים נכבדים לרכישת פרסים ומיני מתיקה למשתתפים באמירת התהילים.

כך, בכל שבת קודש, היה אוסף את ילדי העיירה, ויושב ואומר עימם פרקי תהילים בנעימה.

ראה השטן את הילדים האומרים את פרקי התהילים בחשק, בקדושה ובטהרה, והחליט להפריעם ממעשיהם.

מה עשה?

בשבת הבאה, בסיום אמירת התהילים, כשיצאו התלמידים מבית הכנסת בדרכם לביתם, לפתע הופיע מולם דוב מפחיד וניסה להתנפל עליהם ולטורפם. בקושי רב הצליחו להימלט משם, וכשהגיעו לביתם סיפרו להוריהם בהתרגשות: "נס גדול קרה לנו! דוב התנפל עלינו, כמעט

בשבוע הבא עלינו לטובה, בתאריך י"ח באלול, נציין את יום לידתו של ה"בעל שם טוב" הקדוש.

יום י"ח באלול הוא גם יום התגלותו של ה"בעל שם טוב". מסופר, שבכל שנה ושנה בי"ח באלול, היה הנביא אחיה השילוני מתגלה אליו ולומד איתו תורה.

במשך שנים רבות, אביו של ה"בעל שם טוב" לא זכה לבנים. הוא כבר היה זקן ושבע ימים, והיה עושה צדקות גדולות מאוד ומכניס אורחים, והתפלל אל ה' שיזכהו בן. מן השמים ביקשו לנסותו, האם ראוי הוא לבן עם נשמה גבוהה. לאחר שעמד בניסיון נולד לו רבי ישראל, ה"בעל שם טוב".

הוריו של רבי ישראל נפטרו בהיותו ילד קטן, והוא נותר יתום ובודד לחלוטין. בני העיירה דאגו שילמד אצל המלמד, והוא הצליח מאוד בלימודו, אך היה מרבה לברוח ליערות ולהתבודד שם.

כשגדל, השכיר את עצמו להיות

טרף אותנו, וניצלנו ממנו!".

כששמעו זאת ההורים אמרו לילדיהם:
"אם כך, יותר לא תלכו לחברת
התהילים בשבתות. ההליכה לשם
מסוכנת!".

ה"בעל שם טוב" - שידע כי "לא דובים
ולא יער", אלא היה זה השטן, הוא
היצר הרע, שעשה את עצמו כדוב כדי
לבטל את הבל פיהם של תינוקות של
בית רבן - פנה להורי הילדים ואמר:
"אל דאגה, זה הכל מהיצר הרע. אני
אחראי לשלומם של הילדים, לא
יאונה להם כל רע!".

אכן, חברת התהילים המשיכה, ביתר
שאת וביתר עוז. הילדים היו מזמרים
את פרקי התהילים בנעימה מיוחדת,
שהייתה לפני הקב"ה כמו שירת
הלויים בשעתם, ועשתה נחת רוח
גדול מאוד לפניו יתברך.

יום אחד הגיע לאותה עיר תלמיד חכם
חשוב, ושמו רבי אפרים מבראד זצ"ל.

רבי אפרים היה מנכבדי עירו, והיה
אביו של הגאון הידוע רבי אברהם
גרשון מקיטוב. לעיתים היה מגיע

לאותה עיר קטנה כדי לעשות גיטין או
לדון דיני תורה. בפעם הזו, נצרך
לתלמיד חכם שיצטרף עימו. שאל
את אנשי העיר: "היכן אוכל למצוא
כאן רב תלמיד חכם?". הם הציעו לו
לגשת לרבי ישראל, מלמד התינוקות.
ניגש רבי אפרים אליו, דיבר עימו
בלימוד וראה כי הוא מתמצא היטב
בדיני חושן משפט.

כיון שהכיר בגדלותו העצומה, הציע
לו את ביתו חנה לאישה. רבי ישראל,
שראה ברוח הקודש שזוהי המיועדת
להיות בת זוגו, הסכים, אך ביקש
להשאיר את עניין האירוסין בסוד.

בדרך חזרה לביתו מת האב, ובנו
הגדול, רבי גרשון מקיטוב, לא ידע על
דבר האירוסין.

כאשר התקרב הזמן המיועד לחתונה,
הגיע רבי ישראל לעיר קיטוב, אך היה
לבוש ככפרי, ומראהו כבור ועם
הארץ. הראה "הכפרי" לרבי גרשון
מקיטוב שטר אירוסין, וביקש לשאת
את ארוסתו לאישה.

הזדעזע רבי גרשון ולא ידע פשר
הדבר. היתכן שאביו ביקש לחתן את

עשה את השידוך.

נכנס ה"בעל שם טוב", ודיבר עם הכלה כמה משפטים.

יצאה ואמרה לאחיה, שהיא חפצה להינשא לאותו כפרי, ויודעת היא שזה רצון אביה, וזהו הדבר הנכון לעשותו.

מה אמר לה ה"בעל שם טוב" באותה שיחה קצרה?

הוא גילה לה, שהוא בקי בכל התורה כולה, ושהנהגותיו הן על פי הקבלה, אך מסתיר הוא את עצמו, ואם תינשא לו תהיה גם היא צריכה להיזהר שלא לגלות שום דבר.

אכן, נשא ה"בעל שם טוב" לאישה את חנה, אחותו של הגאון רבי גרשון מקיטוב, אך עדיין עשה עצמו במתכוון כאדם בור, פשוט שבפשוטים.

רבי גרשון קנה ל"בעל שם טוב" סוס, והיו הבעל שם טוב ואשתו גרים מחוץ לעיר ומוכרים טיט לפרנסתם. חלפו שנים, הבעל שם טוב ואשתו נדדו מעיר לעיר, והיה הבעל שם טוב עולה ומתעלה בלימוד תורה ובעבודת ה', ומחמת מעלתו העצומה היה אחיה השילוני ניגלה אליו.

הבת יראת השמים וכלילת המעלות עם אדם כפרי ובור?!

שאל רבי גרשון את הכפרי: "היכן מקום לימודך?"

אמר לו: "איני לומד."

"ומה אתה עושה?"

"מחפש את פרנסתי מפה ומשם."

"גמרא למדת?"

"לא."

"משנה אתה יודע?"

"לא."

קרא לאחותו, ואמר לה: "איני יודע פשר הדבר. אבינו חתם על שטר האירוסין, אך איך אוכל לתת לך להינשא לכפרי בור ועם הארץ, שאין בו שמץ של תורה? בואי ונבטל את כתב האירוסין."

אמר ה"בעל שם טוב": "בְּבִקְשָׁה מְמִנָּה, נִקְרָא לְנַעַר וְנִשְׁאַלָה אֶת פִּיהָ' (בראשית כד, טו), הנח לי לדבר עמה מספר מילים ביחידות, ואם לאחר מכן תחפצו לבטל את שטר האירוסין, אלך לי לדרכי."

הסכימו לכך, שהרי בכל זאת אביהם

להתגלות. ישבו ולמדו יחד, והבעל שם טוב לימדו סודות תורה עמוקים. רק אז הבין רבי גרשון למפרע את פשר מעשהו התמוה של אביו, ששידך לו את ביתו.

אולם דבר אחד ביקש רבי גרשון להבין מגיסו הקדוש: מדוע בשעה שנכנס אל הבית לא נישק את המזוזה? הרי כתוב שעל האדם לנשק את המזוזה בכניסתו וביציאתו מהבית, כדי לזכור את מצות אהבת ה'!

אמר לו הבעל שם טוב: "אחרי שבת יפתח כבודו את המזוזה ויבין מדוע לא נשקתיה..."

אחרי שבת פתח את המזוזה וראה שאכן היא פסולה! עד כדי כך ראה הבעל שם טוב ברוח קודשו!

לאחר שהתגלה ה"בעל שם טוב" נהרו אליו רבים, ואף הוא עצמו עבר בערים ובעיירות וחיזק את לב היהודים לעבודת ה'.

באותה עת, רבה היתה העזובה, והבעל שם טוב לימד את חסידיו לקבל כל אדם, ולא לזלזל בשום יהודי, כי כולם בניו אהוביו של הקב"ה.

יום אחד, כאשר ניגלה אליו אחיה השילוני, הורה לו לגלות עצמו בליל שבת קודש, י"ח באלול.

הבעל שם טוב ואשתו התארחו באותה שבת אצל רבי גרשון. בליל שבת הלכו כולם לבית הכנסת, והבעל שם טוב הלך ליער. איש לא ידע היכן הוא.

כשחזר מתפלתו ביער, כבר היתה השעה מאוחרת מאוד. כל בני המשפחה כבר סיימו את סעודת השבת, ורבי גרשון ישב ולמד.

הבעל שם טוב עשה קידוש, ועדיין נראה היה כאלו הוא מבליע מילים, ואינו מבין כלל את המילים שהוא מוציא מפיו.

לאחר מכן התחיל הבעל שם טוב לעסוק בדברי תורה, וכמו להבות אש הקיפוהו מכל צדדיו.

ראה זאת רבי גרשון מקיטוב, והבין ש"הכפרי הפשוט" הוא צדיק נסתר, ואיש אלוקים הוא.

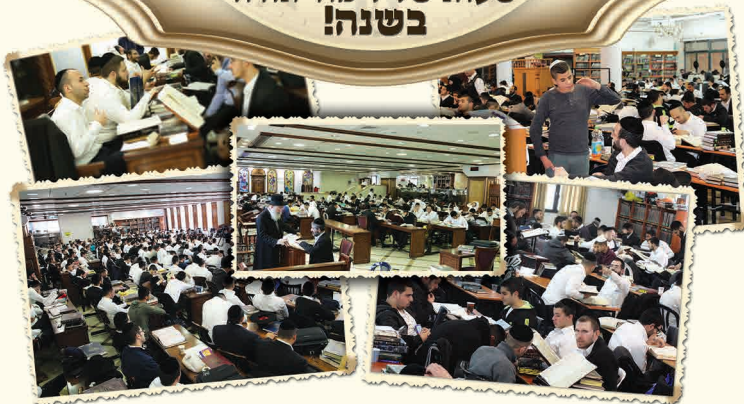
התחיל לדבר עימו. הבעל שם טוב גילה לו שהיה צריך להיות נסתר עד אותו יום, ומאותו רגע יכול הוא

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמהה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל רחאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,
יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.